

## 34 LØRDAG GJESTEN



En for tidlig født baby ligger på feltsykehuset i Douma, bydelen i Damaskus som i tre år har vært kontrollert av opprørere som vil styrte president al-Assad. – Å hjelpe de svakeste har alltid vært en bærebjelke i vår kultur, skriver Kim Larsen. Han forteller historien om de foreldreløse barna i Siena.

Foto: Bassam Khabieh, Reuters/NTB scanpix

# De unyttige

*I 1554 ble 250 hjelpeløse barn sendt ut fra den beleirede byen Siena, i håp om at fienden ville se i nåde til dem. Det skjedde ikke.*

**D**et finnes en historie som alltid har beveget meg. Det var professor i barne-medisin Ola Didrik Saugstad som først gjorde meg oppmerksom på den. Fortellingen går 500 år tilbake i tid, til Siena i Italia. Byen hadde siden middelalderen et avansert system for å ta vare på de svakeste i samfunnet: de syke, de fattige og de foreldreløse.

Under den åtte måneder lange beleiringen av Siena i 1554, hvor hærstyrker fra Spania og Firenze forsøkte å sulte ut byen, ble det bestemt, med et tungt hjerte, at det var best å kvitte seg med de unyttige borgerne i byen. Matressursene var knappe, og forsvarerne av byen trengte all den næring de kunne få.

Historikeren Ferdinand Schevill forteller at omkring 250 foreldreløse barn ble sendt ut fra den beleirede byen om natten, med et lite håp om at fienden ville se i nåde til dem. Det skjedde dessverre ikke. De ble møtt av ubarmhjertige soldater. Flere av barna ble drept, og mange andre ble hardt skadet.

Da morgenen grydde, så innbyggerne i Siena de skadde, overlevende barna. De var ille tilredt. Byen skjønte straks at fienden hadde vært nådeløs, og i stedet for å overlate barna til seg selv, til deres sikre undergang, ble Forte Brande-porten inn til byen raskt åpnet. Menneskene som arbeidet ved hospitalet i byen løp ut og hentet barna tilbake.

Noe av grunnen til at denne historien gjør så sterkt inntrykk, er at den handler om noe gjenkjennbart. Å hjelpe de svakeste har alltid vært en bærebjelke i vår kultur. Enten det er flyktninger, tiggere eller funksjonshemmede. Alle individer har rett på beskyttelse, og de sterkeste blant oss har et særlig ansvar for å beskytte de svakeste. Jeg tror

”

**Innbyggerne i Siena skjønte at de hadde gjort noe galt da de kvittet seg med de svakeste i byen.**

de fleste tenker slik fremdeles. Heldigvis.

Slik tenkte vi også om de ufødte barna – bare for en generasjon tilbake. For vi visste intuitivt hvor vi kom fra. Vi visste hvilken beskyttelse vi var avhengige av dersom vi skulle leve. Da vi var små, forsvarsløse fostre, trengte vi noen som kunne forbarme seg over oss. Noen som kunne være vårt skjold og vern i en sårbar tid. Vi trengte hjelp fra de sterke i samfunnet: fra myndigheter, helsepersonell, menn og kvinner. Vi trengte beskyttelse mot de kreftene som ville utlevere oss, som så på oss som unyttige.

Pave Johannes Paul II hevder i encyklikaen *Evangelium vitae* (på norsk: Livets evangelium), at den «utbredte aksept av abort som viser seg både i adferd og lovgivning, er et talende tegn på en dyp krise hvor den moralske dømmekraft i stadig mindre grad blir i stand til å skjelne mellom godt og ondt, selv når det står om den fundamentale retten til liv».

Han påpeker videre i samme skrift: «I en så alvorlig situasjon trenger vi mer enn noen gang mot til å se sannheten i øynene og kalle ting ved deres rette navn, uten å bøye av for passende kompromisser eller fristes til selvbedrag.»

Innbyggerne i Siena skjønte at de hadde gjort noe galt da de kvittet seg med de svakeste i byen. Selv om byen sto i en vanskelig, fortvilet og presset situasjon, og selv om disse unyttige barna utgjorde et stort problem for dem, forsto de at deres humanitet og verdier sto på spill.

Å fjerne ufødte barn bryter med den fundamentale holdningen om å ta vare på de svakeste blant oss. I vår tid burde vi derfor ikke handle med mindre verdighet enn borgerne i Siena for 500 år siden. De angret og skiftet mening.



Kim Larsen

Førstemanuensis ved NLA Høgskolen Bergen

#### SKRIBENTER I VÅRT LAND

Håvard Nyhus •  
Laura Djupvik •  
Tomas Sjødin •  
Kim Larsen •  
Åste Dokka •  
Didrik Søderlind •  
Ann Kristin van Zijp Nilsen •  
Ida Marie Gilbert